

Putin Döneminde Rusya - ABD - Avrupa İlişkileri

İçeriği Yazan: [analiz_politik](#) [1] Zaman: Salı, 27/03/2012 - 12:22

Yazar: Analiz Politik

Yazının Yazıldığı Tarih: 25.03.2012

Rusya'da 4 Mart 2012'de yapılan başkanlık seçimini % 63 oranında bir oyla kazanan Vlademir Putin 2018'e kadar Başkan olarak kalacak. 1993 yılında kabul edilen Anayasaya göre Rusya yarı başkanlık sistemi ile yönetilmektedir. Yasama organı iki meclislidir. Duma meclis 450 üyeden Federal meclis ise 175 üyeden oluşmaktadır. Yürütmenin başı ise Başkan'dır.

Başkan'ın meclisten çıkan kanunları veto etme hakkı vardır. Yargı ise Anayasa Mahkemesi, Yüksek Mahkeme (Türkiye'deki karşılığı Yargıtay), Tahkim Mahkemesi (Türkiye'deki karşılığı Danıştay), ilk derece Federal Mahkemelerden oluşmaktadır. Hakimleri atayan kurum Federal Meclistir direk Başkan'a bağlıdırlar. Başkan 4 yılda bir halkoylaması ile seçilmektedir.

Rusya Federasyon'u 83 farklı Federal bölgeden oluşmaktadır. Bu bölgelerin özerklik dereceleri farklıdır her biri iki üye ile Federal Konsey'de temsil edilir.

Rusya'nın nüfusu 141 milyondur. Rusya Federasyon'u 60 farklı etnik grup yaşamaktadır.

Bir Lider Doğuyor, Vlademir Putin

1952 doğumlu Putin, 1975 yılında Saint Petersburg Leningrad Üniversitesi Uluslararası Hukuk bölümünden mezun olmuştur. Ekonomi alanında yüksek lisans yapmış ve 1975 yılında KGB'de çalışmaya başlamıştır, Almanya'da bir süre görev yapmıştır. 1998-1999 yıllarında, Rusya İç İstihbarat Servisi FSB'nin başkanlığını ve Rusya'nın politbürosu olarak da adlandırılan Rusya Güvenlik Konseyi'nin sekreterliği görevinde bulunmuştur.

İlk olarak 2000 yılında % 52,9 oy ile başkan seçilmiştir. Daha sonra 2004 yılında % 71 oyla başkan seçilen Putin 2008 yılında görevi Dmitri Medvedev'e bırakmış kendisi Rusya'nın Başbakan'ı olmuştur. 4 Mart 2012'deki seçimlerde de tekrar Başkanlığa seçilmiştir.

Putin Neler Yaptı ? Putin Döneminde Batı ile İlişkiler Nasıl Gelişti ?

Rusya'nın son 20 yılını incelediğimizde karşımıza hep şu ikilem çıkar; Merkeziyetçilik mi yoksa bölgesellik mi ? Bir taraftan enerji kaynakları ile dünyanın en önemli coğrafi bölgesi olan eski Sovyet Sosyalist Cumhuriyetler Birliği diğer tarafta önce kendi halkını düşünen onun zenginleşmesini isteyen bir merkeziyetçi çizgi. Ama Rusya'da ağır basan önce devlet sonra millet yaklaşımı Yeltsin döneminin de Putin döneminin de ortak öğeleridir. Bir taraftan ekmek bulmakta zorlanan bir halk, aynı anda uzaya gemi yollayan Rusya devleti. Bunu her halde süper güç olma motivasyonundan başka bir ifade ile açıklayamayız.

Enerji ve Medya'daki Oligarşik Yapıya Müdahale

Sovyetler Birliği dağıldıktan sonra ortaya özellikle Gorbaçov'un perestroyka politikalarının ürünü oligarşik devlet yapısı ortaya çıktı. Özellikle eski komünist parti üyelerinden bazıları bu geçiş döneminde devletin önemli sanayi şirketlerini, enerji kaynaklarını ele geçirmişti. Ülke içinde finansal kaynaklara, yani 'güce' sahiplerdi. Rusya uzunca bir müddet ekonomik krizden çıkamadı. Ekonomik krizinde etkisiyle Rusya'nın bölgesine hakim olamadığı ve ABD'nin daha rahat müdahale edebildiği, Orta Asya'da güçlendiği ve üstler kurduğu bir dönem başlamış oldu. Halkın yoksulluk içinde olduğu ağır bir geçiş dönemi yaşadı Rusya. Özellikle ABD'nin hararetle desteklediği lider Yeltsin IMF paketini uygulamaya çalışmış, bu borçluluk ortamında Rusya'da demokrasi adı altında bazı belediyeler vs özerk ilan edildi, merkezi otoritenin ülke topraklarına hakim olamadığı bir ortam yaratıldı. Ani bir kararla Başkan Boris Yeltsin Aralık 1999'da istifa etmiş selefinin de Putin olduğunu Rus halkına duyurmuştur. Putin 2000 yılında Başkan olunca önce oligarşik yapının mekanizmaları olan medya patronları ve bazı iş adamlarıyla ilgilendi. Medya patronları ve iş adamları ABD'ye yakın kişilerdi Putin bunları tasfiye ederek işe başladı. Bu şekilde ABD'nin bölgeye etki mekanizmasını kısıtlamış oldu. Rusya'nın medya patronları Boris Berezovski ve Vladimir Gusinski'ye yolsuzluk iddiasıyla dava açılmış ve mallarına el konmuştur. Bu iki medya patronu Rusya'yı terk etmek zorunda kalmışlardır.

Aralarında Markevich, Ivanov, Klebnikov ve Politkoskaya gibi Rusya'nın ünlü gazetecilerinin de bulunduğu 14 gazeteci öldürülmüştür. Bütün bu olaylar sonucunda basın sindirilmiş Rusya'da Putin aleyhine en ufak bir eleştiri yapılamaz hale gelmiştir. 2003 yılında petrol şirketi sahibi Yukos'a yolsuzluk davası açılmış 9 yıl hapse mahkum olmuştur. Yani Putin eski hükümet döneminden gelen medya ve enerji alanlarında oligarşik bir yapılanma oluşturan yapıyı 2000 yılından 2006 yılına kadar tasfiye etmiştir. Hatta bu işadamları yolsuzluk iddialarından o kadar bunalmıştır ki kendilerine yeni ilgi alanları yaratmışlardır. Mesela Abramoviç Chelsea, Fedoroviç Dinamo Moskova, Romanov Hearts kluplerinin partonudur artık.

Putin bütün bunları yaparken ekonomide attığı olumlu adımlardan dolayı halkın desteğini kazanmıştır. 250 milyar dolarlık Avrupa Kalkınma bankaları ve IMF'ye olan borcu ödemiş Rusya'nın milli gelirini 3 kat artırmıştır.

Bir taraftan da ABD'nin Irak'ta, Afganistan'da ciddi başarısızlıkları, İran'ın ABD'ye meydan okuması Rusya'yı cesaretlendirmiş dünya siyaset tarihine 15 yıl gibi bir kesintiden sonra tekrar süper güç olarak dönmesini sağlamıştır.

ABD'nin Rusya'ya Karşı Hamleleri, Rusya - ABD- Avrupa İlişkileri

Rusya'nın Putin ile birlikte iç politikada istikrarı yakalayıp dış politikada etkin rol oynama olasılığına karşı Batı boş durmamıştır. ABD, Rusya'nın Baltık bölgesinde denize açılışını denetlemek ve Doğu Avrupa ülkelerini demokratikleştirerek Nato içine çekmek bu şekilde Rusya'yı çevrelemek istemiştir. Doğu Bloku ülkelerinde Rusya tehlikesi paranoyası yayarak Litvanya, Letonya ve Estonya'nın Nato ve Avrupa birliğine üye olmasını sağlamıştır. Sonraki yıllarda Çek Cumhuriyeti ya da Polonya'da füze radar sistemi kurmaya çalışmış gerek Rusya'nın bu ülkeler üzerindeki ağırlığı gerekse de bu ülkelerde ki halkın yoğun tepkisinden dolayı bu hedefine ulaşamamıştır. (Bu radar sistemi 2011 yılında Malatya - Kürecik'e kurulmuştur.)

Putin devleti hantal yapıdan kurtarmada, bürokrasiyi minimuma indirmede, devletin hızlı kararlar almasında, Yeltsin döneminin kalıntılarını temizlemede son derece başarılı olmuştur. Putin otoriterdir ancak Rusya dünya tarihinde hep otoriter liderler döneminde etkili olmuştur bu sebepten de otoriterlik Putin'e oy kaybettirmemiş aksine oy kazandırmıştır. Hatırlanacağı üzere 1991'de Komünizm dağılmış ve Gorbaçov Rusya'nın Stalinizm çizgisinden çıkması için uğraşmış Batıya karşı değil Batı ile ittifak bir Rusya'nın temellerini atmıştır. 1991'den sonra gelen Yeltsin de ABD ile ilişkileri geliştirmeyi denemiş ve dış tehdit olarak Batı'yı değil Rusya'ya yakın bölgelerden geldiğine inanmışlardır. Küba ve Vietnam'daki askeri üstleri kapatarak sembolik olarak soğuk savaş dönemini bitirmiştir. Yeltsin döneminde Afganistan'a karşı ABD ile Rusya'nın ortak askeri operasyon yapmıştır. Bu operasyondan sonra ABD Afganistan'da askeri üst elde etmiştir.

Putin'in devraldığı miras süper güç konumunu yitirmiş, ekonomisi çökmüş, ne merkeziyetçi ne de bölgeselci bir Rusya idi. Putin stratejisi iç politikada merkeziyetçi, dış politikada ise pragmatik bir çizgidedir. ABD'ye ve AB'ye karşı Asya Pasifik kozunu çok iyi kullanmıştır Putin. Dış ilişkilerde Hindistan ile Çin ile ilişkilere önem verilmiştir. Hindistan ile 150 farklı proje kapsamında 17 farklı sektörde işbirliğine gidilmiştir. Beyaz Rusya, Özbekistan ve Ukrayna ile ilişkiler tekrardan başlamıştır. Nato, Kuzey Kore, Irak, İran ilişkilerinde etkili rol üstlenmiştir. Putin, terörizme karşı mücadelede ABD'ye destek vermiş Batı ile Avrasyacı çizginin ortasına oturmuştur Rusya'yı. Özellikle 2003 yılında Putin, ABD'nin Orta Asya'da yerleşmiş olması ve gücünü artırmasından rahatsız olduğunu dile getirmiş, Afganistan operasyonundan sonra Bush yönetiminin Irak'a yönelik hareketlerine destek vermediğini açıkça dile getirmiştir. Irak'a 'Özgürlük Operasyonu' adı altında müdahale edilmesi hususunda güçlü bir şekilde direnmiştir. Bu tavır sembolik açıdan önemlidir Rusya şu mesajı vermektedir; Kritik müdahaleler için BM'in onayı şarttır Rusya'nın da BM Güvenlik konseyindeki konumu önemlidir. Irak'a destek verilmesinin en önemli nedeni de Irak ile Rusya arasında Saddam Hüseyin dönemindeki ticari ilişkilerdir. Rusya Irak ile ticari ilişkilerini artırmış Arap dünyası ile yaptığı ticaretin % 60'ını sadece Irak ile yapmaya başlamıştır.

Atlantik İttifakında Çatırdamalar ve Yeni Dengeler

Özellikle Irak operasyonunda Fransa, Almanya ve İspanya'nın bu operasyona Rusya ile birlikte karşı çıkması Atlantik ittifakının çatırdadığının ilk göstergesi olmuştur. Irak sorunu ile başlayan görüş ayrılıkları İran, Kyoto sözleşmesi, Ortadoğu, Çin ile ilgili konularda da devam etmiştir. Atlantik ittifakındaki bu çatırdamayı Putin çok iyi değerlendirmiş ve Rusya lehine kullanmıştır. Teröre karşı mücadelede ABD çok ciddi taktik hatalar yapmış Batılı değerler ismiyle adlandırılan olumlu her şeyin garantörü Avrupa olmuştur. Yani ABD ve Avrupa artık iki farklı düzlemde yer almaktadır.

Putin Almanya ile Schröder'in başbakanlığı döneminde ilişkilerini artırmış özellikle Almanya'nın ABD bir çok konuda terse düşmüş olmasından yararlanmayı bilmiştir. (Schröder'den sonra iktidara gelen koalisyonun başı Merkel dış politikada tekrar Almanya'yı ABD'ye yakınlaştırmış Rusya ile Almanya mesafeli kalmıştır)

Putin ayrıca AB ülkeleri ile ayrı ayrı da enerji anlaşmaları imzalamıştır. Macaristan, İtalya, Bulgaristan ve Avusturya ile enerji anlaşmaları imzalamıştır.

Özellikle 2008 küresel krizi Rusya Batı ilişkilerinde başlayan yakınlaşmayı daha da farklı bir boyuta götürmüştür. Avrupa'daki iflaslar, resesyonlar Avrupalı şirketlerin maliyetlerinin gittikçe artması en büyük enerji tedarikçisi Rusya ile ilişkilerde Avrupa'nın elini kolunu bağlamıştır. Özellikle 2011 yılında Yunanistan'ın iflasının Avrupa Merkez Bankası paketiyle geçici olarak önlendiği, İtalya'nın resesyondan çıkma ihtimalini olmadığı hatta bu yüzden seçimle gelen Başbakan'ın 1 günde istifa ettiği ve yerine bir teknokrat'ın atandığı, Portekiz ve Fransa'nın kredi notlarının sürekli düştüğü bir

küresel kriz ortamında Rusya ile çok dengeli bir politika izlemek zorunda Avrupa. Aynı zamanda bütçe açığını 10 yıllık sıkı maliye ve para politikaları ile kapatacağını hedefleyen fakat bu hedefi de kamuoyunun çok inandırıcı bulmadığı bir ABD. Krizle yatan kalkan batının gözlerinin enerji kaynaklarının bulunduğu coğrafyaya çevrildiği şu günler. Arap Baharı söylemleri ile kapalı toplumları demokratikleştirme iddiası ile ABD'nin mevcut yönetimlere muhalif güçleri el altından destekleyerek rejimlerini değiştirme ve küresel ekonomiye dahil etme gayretleri. Petrol ve gaz üzerine oynanan satranç oyunu. Ve bu satranç oyununda birden fazla oyuncu olmasına rağmen iki ana oyuncunun ABD ve Rusya olduğu gerçeği. Suriye, İran ile ilgili Batı'nın ambargo kararları ve karşılarında dirençli Rusya, Çin ve Hindistan ittifakı. Bir taraftan da bu bloğun müşterisi olan küresel ekonomi. Yani kazan-kazan ilişkisi. Ne Rusya ne ABD ne de Çin soğuk savaş dönemindeki gibi hareket edemez. Yapılan en ufak bir hata hem Rusya'yı hem de Batı'yı kaybet-kaybet sarmalının içine çekebilir. Suriye konusunda Rusya ve Çin Birleşmiş Milletler'deki veto gücünü kullanınca ABD'nin Suriye ile ilgili söylemleri neden değişti sizce ? İşte yukarıda bahsettiğimiz nedenden. Peki Rusya neden Suriye konusunda aktif rol almaya ve Esat'ı uyarmaya başladı o da yukarıdaki nedenlerden. Rusya ve Çin bloğu ABD'nin Suriye ve İran'a müdahale etmesine izin verme konusunda direnirken bir taraftan Rusya Avrupa'ya sattığı enerjiyi Çin ise Avrupa ve ABD'ye sattığı ürünleri düşünmek zorunda. % 7,5 lik büyüme hedefinin depreme neden olduğu Çin hiçbir zaman ABD'nin tam karşısına geçemez, Rusya'da ittifakının bu yönünü değerlendirerek Atlantik- Avrasya çizgisinde yumuşak hamlelerle dışına çıkmaz. Ama Rusya'da Putin'in pragmatik dış politika hedeflerinin krizleri fırsata çevirmek olduğu göz önünde bulundurulursa, gerek Suriye gerekse İran ile Rusya'nın ticari ilişkileri maksimum boyuta çıkaracağı tahmin edilmektedir. Yani ne Rusya ne de ABD açısından hiçbir şey eskisi gibi değildir. Mutlak dost ya da mutlak düşman yoktur. Stratejik işbirliği adı altında yapılan koalisyonlarda ilişkiler günü-birlik değişmektedir. Bu bağlamda Rusya'nın Suriye, İran ve Arap Baharındaki tutumu olay ve koşullar dahilinde değişime açık politikalar olacaktır. Putin'in kurduğu içerideki otoriter sistemde hızlı hareket edip pozisyon değiştirmesinde Rusya'nın işini kolaylaştıracaktır. Öte yandan 2016'de dünyanın en büyük ekonomisi olması tahmin edilen süper güç Çin ise Ortadoğu'nun şekillenmesi ile ilgili olarak Rusya'nın dış politikasının etkisinde kalacaktır. Çünkü Rusya ve Çin'in çıkarları bir çok konuda bir biriyle uyumludur. Küresel ekonomiye entegrasyonda ve çok bölgeli bir yapıyı yıllarca yöneten Rusya'nın uluslararası ilişkilerdeki tecrübesinin de etkisi ile Çin hep Rusya'yı izleyen stratejik bir ülke olarak kalacaktır.

Analiz Politik

iletisim@politikadergisi.com

Yorumlar

Yazınız adeta bir tez

İçeriği Yazan: tahir gürsoy(Doğrulanmamış) Zaman: Çar, 04/04/2012 - 17:12

Yazınız adeta bir tez ellerinize sağlık Rusya nın dünya ki konumuna bazen sempati bazen de antipati ile bakmışımdır. Putin hiç şüphesiz Rusya tarihinde çok önemli karakter ve Rusya nın devlet adamı yetiştirme yönünden hala parlak isimler çıkaracağını gösteriyor. Bana kalırsa batının hakim gücü ABD başkanı Obama ya oranla çok daha güçlü ve tutarlı bir lider Putin.

Putin Dönemi ile ilgili

İçeriği Yazan: Şahap Güven(Doğrulanmamış) Zaman: Cum, 25/05/2012 - 10:50

Putin özellikle Avrupa ekonomisinin ciddi bir kriz arefesinde olduğu şu günlerde en önemli doğalgaz tedarikçisi olmasının verdiği avantajla ve eski SSCB'den ayrılan ülkeler üzerinde tekrardan

Sosyal Medya: [Facebook](#) | [Twitter](#)

kurduğu hakimiyetle tekrar süper güç olarak Rusya'nın dönüşünü sağlamak üzere. Immanuel Wallerstein'in dediği gibi dünya tarihinde ya 2 kutupluluk var ya da çok kutupluluk. Yani tek kutuplu bir dünya düzeni eşyanın tabiatına aykırı. Bu yüzden önümüzdeki 10 yılda ABD'nin karşısında Çin (2016'da dünyanın en güçlü ekonomisi olması bekleniyor), Rusya ve belki Hindistan ya da Brezilya gibi kuvvetli ekonomik ve siyasi yapılar durabilir. Bu açıdan da Putin'in dünya siyaset tarihine, önemli aktörlerden biri olarak geçecektir diye tahmin ediyorum.

Şahap Güven

- [Dış Siyasa](#) [2]

Kaynak URL (23/04/2024 - 08:31 tarihinde yazdırıldı):

<https://politikadergisi.com/okur-makale/putin-doneminde-rusya-abd-avrupa-iliskileri>

Bağlantılar:

[1] <https://politikadergisi.com/pd-uye/analizpolitik>

[2] <https://politikadergisi.com/category/icerik-kategorileri/dis-siyasa>